

РОБЪРТ ШЕКЛИ

РАЗХОДКА

Превод от английски: А. Христова, 1986

chitanka.info

Появи се Папазиан, маскиран като човек. Той провери бързо дали главата му е на мястото си. „Носът и върховете на обувките трябва да гледат в една посока“ — напомни си сам на себе си.

Всички системи работеха нормално, включително и компактната душа, която се захранваше от батерийки. Папазиан се намери на Земята, в непонятния, потресаващ Ню Йорк, кръстовище на десет милиона човешки съдби. Прииска му се да гръпне, но днешното му тяло не беше приспособено за това и той просто се усмихна.

Папазиан излезе от телефонната кабина на улицата — да си поиграе с хората.

Тутакси се сблъска с охранен мъж на четиридесет години. Мъжът попита:

— Ей, приятелю, как да стигна до ъгъла на Четиридесет и девета и Бродуей?

Папазиан отвърна веднага:

— Опипайте тази стена, а когато откриете място, което да не е плътно, тръгнете направо. Този тунел са го прекарали марсианците, когато са били още марсианци.

— Шегаджия — промърмори мъжът и си отиде, без дори да се опита да провери стената.

— Каква закостенялост! — каза си Папазиан.

Около пладне Папазиан влезе в пивницата и се обърна към съдържателя:

— Бих искал да опитам вашите знаменити „хот дог“.

— Знаменити? — учуди се съдържателят. — Де по-скоро да настанеше такъв ден!

— Вече настана — отвърна Папазиан. — Те се ползват с добро име по цялата Галактика. Познавам някои, които преодоляха хиляди светлинни години заради тези хлебчета с кренвирш.

— Глупости! — убедено отвърна съдържателят.

— Може би ще ви бъде любопитно да узнаете, че половината от клиентите ви са пришълци. Разбира се, гримирани.

Всеки втори от клиентите побледня.

— Вие чужденец ли сте? — попита съдържателят.

— Алдебаранец по майчина линия — обясни Папазиан.

— Тогава е ясно — каза съдържателят.

Папазиан вървеше по улицата. Той не знаеше нищо за живота на Земята и се наслаждаваше на неосведомеността си: предстои му толкова много неща да научи. Изумително е да не знаеш какво ще правиш по-нататък, какъв ще станеш, за какво ще говориш.

— Кажете — извика му един от минувачите. — Ще стигна ли по тази линия до Порт-Вашингтън?

— Не знам — каза Папазиан и това беше самата истина.

Някаква жена побърза да му обясни как да стигне до Порт-Вашингтън. Да научаваш нещо ново е твърде интересно, но Папазиан смяташе, че незнанието е още по-увлекателно.

На зданието висеше обява: „Дава се под наем“.

Папазиан влезе и го нае. Предполагаше, че е постъпил правилно, макар че дълбоко в душата си се надяваше, че се е излъгал, защото така беше по-интересно.

Една млада жена му каза:

— Добър ден, аз съм мис Марш. Изпрати ме агенцията. Нужна ли ви е секретарка?

— Точно така. Как се казвате?

— Лилиан.

— Става. Можете да започнете работа.

— Но вие нямате нищо, дори пишеща машина!

— Купете всичко, каквото е нужно. Ето ви пари.

— А какво се иска от мен?

— Мен ли питате? — с лек укор каза Папазиан. — И понятие си нямам с какво да се захвана сам.

— О... Е, добре. Струва ми се, че ще ви бъде нужно бюро, столове, пишеща машина и всичко останало.

— Превъзходно, Лили. Казвали ли са ви, че сте хубава?

— Не.

— Значи съм се излъгал. Ако вие самата не знаете това, как да го зная аз?

Папазиан се събуди в хотела и смени името си на Хол. Съблече горната си кожа и я остави под леглото, за да не трябва да се мие.

Лилиан беше вече в кантората и подреждаше новите мебели.

— Чака ви посетител, мистър Папазиан — каза секретарката.

— От днес се казвам Хол. Пуснете го.

Посетителят се наричаше Джаспърс.

— С какво мога да ви услужа, мистър Джаспърс? — попита Хол.

— Не знам — смути се посетителят. — Дойдох при вас, подчинявайки се на необясним порив.

Хол беше съвсем забравил къде е оставил своята Машина за необяснимите пориви.

— Къде го почувствувахте? — заинтересува се той.

— На североизток от тук, на ъгъла на Пето авеню.

— Край пощенската кутия ли? Благодаря ви за помощта. Какво искахте?

— Повечко време — тъжно отвърна Джаспърс. — Нима всички не искат това?

— Не — твърдо каза Хол. — Ще видя какво ще мога да направя за вас.

Когато посетителят си отиде, Лилиан попита:

— Вие наистина ли можете да му помогнете?

— Това ще си изясня утре — отвърна Хол.

— Защо не днес?

— А защо не утре?

— Защото го карате да чака, а това не е хубаво.

— Съгласен съм — каза Хол. — Но пък е жизнено. Пътешествувайки, забелязах, че целият живот е едно очакване. Значи следва да се наслаждаваме на всичко, намирайки се в очакване, защото само на него сме способни.

— Това е прекалено сложно за мен.

— В такъв случай напечатайте някакво писмо.

На тротоара стоеше човек със знаме, а около него се беше насъбрал народ. Човекът беше стар, с червено набръчкано лице. Той казваше:

— Искам да ви разкажа за света на мъртвите, те ходят по земята редом с нас. Какво ще кажете за това?

— Лично аз — отвърна Хол — съм съгласен с вас, защото до нас стои белокоса жена в нематериално тяло с изсъхнала ръка.

— Това е Етел! Тя умря миналата година. Какво казва тя?

— Цитирам: „Херберт, стига си дрънкал врели-некипели и си върви в къщи. Оставил си яйца на котлона, водата е извряла и скоро твоят кокошарник ще изгори до основи.“

— Това е Етел, познавам я! — извика Херберт. — Етел, как можеш да наричаш врели-некипели разговорите за света на мъртвите, когато ти самата си дух?

— Отговаря ви — каза Хол — че мъж, който не умее да си свари едни яйца, няма право да разсъждава за духове.

— Вечно ми се кара — каза Херберт и забърза нанякъде.

— Мадам, не сте ли прекалено строга с него? — попита Хол.

— Той никога в живота ми не ме е слушал и сега не ме слуша. Нима можеш да бъдеш прекалено строг с такъв човек? Приятно ми беше да си побъбрим, мистър, но нямам време.

— Накъде? — заинтересува се Хол.

— В Дома за престарели духове, къде другаде? — и тя изчезна.

„Земята! — с възхищение помисли Хол. — Какво прекрасно място!“

По алеята се тълпеше народ, главно венерианци, маскирани като немци. До Хол се приближи някакъв шишко.

— Извинете, вие ли сте Хол Папазиан? Аз съм Артур Вентура, ваш съсед.

— От Алдебаран ли сте? — попита Хол.

— Не, аз съм от Бронкс.

— На Алдебаран няма Бронкс — констатира Хол.

— Елате на себе си, Хол! Пропаднахте някъде почти за цяла седмица, Алина е страшно изплашена.

— Алина?

— Вашата жена.

Хол разбра какво става. Криза на съвпадане на личността. Това обещавахе на Хол потресавачи впечатления. Само да можеха да

останат в паметта!

— Благодаря ви за информацията — каза Хол. — Жалко че съм причинил толкова тревоги на моята скъпа Полина...

— Алина — поправи го Вентура.

— Разбира се. Предайте ѝ, че ще се върна веднага щом изпълня задачата.

Хол се усмихна и се опита да се отдалечи. Но Артур Вентура притежаваше уникалната способност да се рои и обкръжи Папазиан от всички страни. Папазиан замисли да убие всички Артуровци, но после реши че това не е в духа на всичко ставащо.

Лица, облечени във форма, въдвориха Папазиан в жилището, където той попадна в обятията на една ридаеща жена, която веднага започна да му съобщава сведения от личен характер. Хол заключи, че тази жена наричаха Алина. Жената смяташе, че е неговата жена. Тя притежаваше необходимите за това документи.

Отначало дори беше забавно да имаш жена, деца, работа, сметка в банката, автомобил и всичко друго, каквото имат земяните. Почти всеки ден Алина питаше:

— Мили, ти още нищо ли не си спомняш?

А той отвръщаше:

— Нищо. Но съм сигурен, че всичко ще се оправи.

Алина плачеше. Хол свикна с това.

Съседите му бяха много грижовни, приятелите — много добри. Те всячески се мъчеха да скрият от него, че не е с всичкия си.

Хол Папазиан научи всичко, което някога бе правил Хол Папазиан и правеше същото. Можеше ли един алдебаранец да разчита на нещо повече? Той живееше един земен живот и земяните го смятаха за свой!

Разбира се, Хол правеше грешки. Той се оправяше зле с времето, но постепенно се научи да не коси ливадата посред нощ и да не отива на работа в девет часа вечерта. Той не виждаше причини за тези ограничения, но те правеха живота му по-интересен.

По молба на Алина Хол отиде при доктор Кардоман — специалист по четене в главите на хората. Докторът съобщаваше кои мисли са добри и кои — лоши.

Кардоман:

— Отдавна ли се появи у вас чувството, че вие сте извънземно същество?

Папазиан:

— Наскоро след като се родих на Алдебаран.

Кардоман:

— Ще спестим много време, ако си признаете, че ви овладяват страни идеи.

Папазиан:

— Ще спестим същото време, ако вие си признаете, че съм алдебаранец, попаднал в тежко положение.

Всичко вървеше към оправяне. Хол усещаше, че настъпват минути на просветление. Алина пишеше мемоари под заглавието „Разказът на една жена, чийто мъж вярва, че е от Алдебаран“.

Веднъж Хол каза на доктор Кардоман:

— Струва ми се, че паметта ми се възвръща.

— Хм-м — отвърна доктор Кардоман.

— Спомням си, когато бях на осем години. Давах какао на железното фламинго на ливадата край малката беседка, недалеч от която влачеше водите си река Чесапик.

— Лъжлива памет от филмите — коментира доктор Кардоман, като направи справка в досието. — Когато сте били на осем години, вие сте живели в щата Охайо.

— Вероятно — каза Папазиан.

— Но вие сте на прав път — успокои го Кардоман. — Всеки има памет, която скрива страха и насладата от болната психика. Не се разстройвайте.

Папазиан идваше и с други спомени: как е бил юнга на английска канонерка, за трудностите в Клондайк...

Това бяха земни спомени, но докторът не търсеше тях.

А после, в един слънчев ден позвъни продавачът на четки — искаше да говори със стопанката.

— Няма я — каза Папазиан. — Днес има урок по гръцки, а после урок по резба върху камък.

— Много добре — каза продавачът. — Всъщност исках да говоря с вас.

— Нямам нужда от четки — отвърна Папазиан.

— По дяволите четките. Аз съм от службата за връзка. Вдигаме се след четири часа.

— Вдигаме се?

— Всичко приятно все някога свършва, дори и почивката.

— Почивката?

— Стига вече — отрязва продавачът на четки. — Вие, алдебаранците сте съвсем непоносими.

— А вие откъде сте?

— Аз съм от Арктур. Как прекарахте?

— Май че се ожених за една местна.

— Това влизаше в програмата ви. Тръгвате ли?

— Бедната Полина, ще се разстрои — с тъга каза Папазиан.

— Тя се казва Алина. Както повечето земяни тя прекарва твърде дълго време с разстроени чувства. Но ако искате да останете, следващият туристически кораб ще бъде след петдесет години.

— Тръгвам с вас — каза Папазиан.

— Аз както преди не помня нищо — оплака се Хол.

— Естествено. Вашата памет остана в сейфа на кораба.

— Защо?

— За да не се чувствувате на другото място.

Корабът се издигна в полунощ. Полетът бе засечен от локационните подразделения на военновъздушните сили. Изображението, възникнало на екрана, беше обяснено с натрупването на блатен газ, през който е прелетяло плътно ято от лястовици.

Независимо от отвратителния студ в открития космос, Хол остана на палубата и наблюдаваше как отдалечавайки се, Земята изчезва. Очаква го скучен еднообразен живот, очакват го жена, деца...

Но той не съжаляваше. Земята е чудесно място за почивка, но тя е лошо приспособена за живот.

Публикувано в списание „Наука и техника за младежта“, брой
1/1986 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.